

7 december 2015

Kinderarmoede: een aanfluiting van de mensenrechten van kinderen?

Wouter Vandenhole

Stellingen

- Kinderrechten kunnen kinderarmoede niet oplossen, maar ze vormen wel een belangrijke leidraad.
- Als ondergrens geven ze aan wat overheden minimaal moeten doen en laten.
- Daarnaast geven ze duidelijk aan welke kant het uit moet met de aanpak van kinderarmoede: elk kind heeft recht op een levensstandaard die het toelaat zich ten volle te ontwikkelen.

Kinderrechten

“Staten verzekeren maximaal het **overleven en de ontwikkeling** van het kind” (Art. 6 Kinderrechtenverdrag)

“Staten erkennen het recht van elk kind op een **levensstandaard** die **toereikend** is voor zijn/haar fysieke, mentale, spirituele, morele en sociale ontwikkeling” (Art. 27 Kinderrechtenverdrag)

Recht op **onderwijs** (Art. 28 Kinderrechtenverdrag)

Recht op hoogst mogelijke **gezondheidsstandaard** (Art. 24 Kinderrechtenverdrag)

Verbod **discriminatie** op grond van vermogen, andere status...

...

Een toekomst zonder armoede

Campagne Welzijnszorg 2015

Kinderrechten zijn geen tovermiddel

- ✘ Kinderrechten vatten armoede niet heel expliciet in alle aspecten en op geïntegreerde wijze: **gefragmenteerd**
- ✘ Kinderrechten zijn **individualistisch**
- ✘ Voor sociaal-economische grondrechten geldt principe van **geleidelijke** verwezenlijking
- ✘ Risico kinderen **versus** volwassenen: 'deserving' versus 'undeserving' paar
- ✘ Recht biedt op zichzelf **zelden dé oplossing**

Troeven van een (kinder)rechtenbenadering

- ✓ Rechten, geen liefdadigheid
=> rekenschapsplichtigheid
- ✓ Geen kwestie van ideologische keuzes of voorkeuren,
maar van juridische verplichtingen
- ✓ Menselijke waardigheid, ontwikkeling en ontplooiing,
niet rauw overleven
- ✓ Aanpakken maatschappelijke ongelijkheid
- ✓ ‘Nothing about us, without us’: participatie

Basisspelregels

Vooruitgang in sociaal-economische rechten

Stappen te ondernemen binnen redelijke termijn, met meetbare vooruitgang, en met inzet van de maximaal beschikbare middelen

O.m.

- Specifiek beleid en actieplan kinderarmoede
- Gecoördineerd beleid
- Voorbehouden budget voor kinderen en strategisch budget voor kwetsbare kinderen
- Sociale bescherming voor alle kinderen via kindergeld en inkomenssteun voor gezinnen in armoede

Geen achteruitgang

In principe geen achteruitgang zelfs in tijden van besparingen

Indien doelbewuste regressieve maatregelen: te bewijzen

1° zorgvuldig onderzoek van alle alternatieven

2° voldoende rekening met meningen van kinderen

3° verantwoord in het licht van alle andere rechten

Prioriteitstellingen

minimale kernverplichtingen

- Minimum elk recht
- Beleid, actieplan, budget

meest achtergestelde groepen

- Impact beleidskeuzes
- Prioriteit in uitvoering
- Bescherming i.g.v. achteruitgang

Verbod foltering, onmenselijke of vernederende behandeling

Toegepast op levensomstandigheden

- ✓ *mogelijk* van toepassing indien iemand die totaal afhankelijk is van overheidshulp botst op officiële onverschilligheid in een situatie van ernstige ontbering in strijd met de menselijke waardigheid
- ✓ *van toepassing*
  - indien wettelijke verplichting om in behoorlijke materiële levensomstandigheden te voorzien
  - Indien iemand behoort tot bijzonder achtergestelde en kwetsbare groep in samenleving die bijzondere bescherming behoeft (~ kandidaat-vluchtelingen; nog belangrijker indien kinderen)
  - Lijden veroorzaakt door beleid ('policy-induced suffering')?

Uithuisplaatsing kinderen

Uithuisplaatsing van kinderen
**exclusief omwille van materiële
armoede** nooit te
verantwoorden

° recht op bescherming
gezinsleven

EHRM Straatsburg 2008

VN-richtlijnen alternatieve zorg kinderen
2009

Een ambitieuze agenda

MODA

(Multiple Overlapping Deprivation Analysis)

Voorbij het recht

Recht op ontwikkeling; hoogst mogelijke levensstandaard

Recht op onderwijs, gezondheid, sociale zekerheid etc

Non-discriminatie in rechte en in feite

...

...

Mensenrechten
van alle
mensen